

Audit Assurance bij het Applicatiepakket Interne Modellen Solvency II

1 Inleiding

Instellingen die op grond van art. 112, 230 of 231 van de Solvency II richtlijn (richtlijn 2009/139/EC) een aanvraag doen, dienen aan te tonen dat zij voldoen aan de vereisten die gesteld worden aan een intern model. De vereisten die gelden voor deze aanvraag zijn weergegeven in de diverse paragrafen van het door DNB uitgevaardigde ‘Contents of Application’ d.d. 11 augustus 2011, zoals tevens verschenen op Open Boek Toezicht.

Het is de verantwoordelijkheid van het management van de instelling vast te stellen dat de aanvraag voldoet aan de vereisten zoals gesteld in de Solvency II richtlijn (art. 116). Het management van de instelling zal de overtuiging dat de aanvraag voldoet aan de richtlijnen ontlenen aan de rapportages en bevindingen van de diverse daarvoor ingestelde functies en afdelingen binnen de instelling. DNB verwacht van het management dat zij haar overtuiging onder andere baseert op de werkzaamheden en bevindingen van haar Interne Accountantsdienst (IAD). DNB gaat er daarom vanuit dat het applicatiepakket voor het Interne Model (het template en alle bijbehorende documenten) wordt vergezeld van een mededeling met een bijbehorend memorandum van bevindingen van de IAD. Beide documenten worden onderstaand toegelicht.

Eerst wordt ingegaan op de reikwijdte van de te verwachte werkzaamheden van de IAD (hoofdstuk 2). Vervolgens wordt ingegaan op de randvoorwaarden die worden gesteld aan de uit te voeren werkzaamheden van de IAD (hoofdstuk 3). Daarna wordt de tussentijdse communicatie tussen de IAD en DNB besproken alsmede review door DNB (hoofdstuk 4). Als laatste wordt ingegaan op de rapportage door de IAD (hoofdstuk 5).

Dit document is gebaseerd op de huidige stand van de regelgeving en de thans bekende level 1, 2 en 3 teksten. Toekomstige wijzigingen in de regelgeving worden geacht mutatis mutandis door te werken.

2 Doel en reikwijdte werkzaamheden IAD

De werkzaamheden van de IAD hebben tot doel het management van de instelling zekerheid te geven dat de aanvraag voldoet aan de vereisten die aan die aanvraag worden gesteld in de regelgeving, door DNB verwerkt in het Contents of Application document. Het doel is niet om vast te stellen of het interne model van de instelling voldoet aan de eisen die Solvency II aan interne modellen stelt. Het doel is wel om vast te stellen of de informatie in het applicatiepakket een adequaat beeld geeft van de werkelijke situatie bij de instelling en of alle gevraagde en relevante informatie in het applicatiepakket is opgenomen¹.

¹ Het is mogelijk dat de IAD (naast het geven van een oordeel over het ingediende applicatiepakket) bij sommige onderdelen ook betrokken is bij de inhoudelijke beoordeling of de instelling voldoet aan de Solvency II vereisten. Dit kan bijvoorbeeld voorkomen wanneer de IAD een rol heeft bij het opstellen of controleren van de requirementsanalyse (onderdeel G van het Contents of Application document), het controleren van de model validatie policy of het valideren van de Use Test. Uiteraard kan de IAD zich in deze gevallen voor het oordeel over het applicatiepakket op haar eigen bevindingen baseren, maar deze werkzaamheden behoren op zichzelf niet tot de reikwijdte van de te verwachten werkzaamheden in het kader van dit document.

De IAD beoordeelt hiertoe de opzet, bestaan en werking van de processen en procedures rondom het interne model. Concreet betekent dit dat de IAD voor de elementen die worden benoemd in het Contents of Application document beoordeelt of deze correct zijn weergegeven en daaruit volgend een totaaloordeel geeft over de toereikendheid van het ingediende applicatiepakket, in de vorm van een mededeling.

Voor de reikwijdte van het interne model wordt aangesloten bij hetgeen beschreven is bij onderdeel H1 van het Contents of Application document.

3 Richtlijnen voor de uit te voeren werkzaamheden

De invulling en uitvoering van de werkzaamheden om tot het benodigde niveau van zekerheid te komen wordt door de IAD zelfstandig bepaald. Daarbij dient de IAD wel rekening te houden met richtlijnen op de volgende onderwerpen:

- a) Steunen op andere partijen (intern of extern)
- b) Gebruikmaken van werkzaamheden uit het verleden en/of andere doeleinden
- c) Normen en ratingmethodiek
- d) Onderbouwing keuzes

Onderstaand wordt op deze onderwerpen ingegaan.

a) Steunen op andere partijen

Het staat de IAD vrij om bij haar werkzaamheden te steunen op andere partijen, extern (bijvoorbeeld een onafhankelijke review van de requirementsanalyse door een externe partij) of intern (bijvoorbeeld model validatie of andere 2^e lijns functies). Bij het afgaan op in- en/of externe partijen dient de IAD wel onafhankelijkheid en deskundigheid² vast te stellen. Daarnaast dient een high level review plaats te vinden van de reikwijdte van de opdracht en de wijze van aanpak, evenals de conclusievorming. Een IAD kan verder besluiten om (risicogebaseerd) diepte reviews op inhoud uit te voeren om de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden vast te stellen. Dit is mede afhankelijk van de mate en aard van uitbesteding aan de derde partij en het belang van het betreffende onderdeel. Het ontbreken van diepte reviews of slechts sporadisch hiervan gebruik maken dient te worden onderbouwd.

b) Gebruik maken van werkzaamheden uit het verleden en/of andere doeleinden

De IAD kan besluiten gebruik te maken van werkzaamheden die in het verleden (bijv. in voorgaande jaren) en/of voor andere doeleinden (bijv. SOx) zijn uitgevoerd, mits voldoende en aantoonbaar is vastgesteld dat de conclusies nog steeds valide zijn en/of dat de specifieke eisen voor Solvency II hierin voldoende worden afgedekt³.

c) Normen en ratingmethodiek

² Dit gaat verder dan de vaststelling sec dat het een gerenommeerd extern kantoor betreft. Afhankelijkheid van andere opdrachten of bijv. samenloop met nevenfuncties, deskundigheid van de betrokken medewerkers (in generieke zin) worden hierin betrokken. Een specifiek element is de vraag of er voldoende kennis van de instelling aanwezig is.

³ In het bijzonder bij Data is dit een aandachtspunt omdat datakenmerken die onder SOx worden gevalideerd hele andere kunnen zijn dan de datakenmerken die voor het interne model van belang zijn. Dit dient dan ook op dit niveau te worden vastgesteld. Aangezien de gebruikte data soms een lange historie kent en/of een hoge mate van foutgevoeligheid, wordt er van uitgegaan dat om de data kwaliteit in die gevallen vast te stellen niet kan worden volstaan met een volledig procesgerichte aanpak.

De werkzaamheden van de IAD zijn bedoeld om zekerheid te verschaffen aan het management. Het is in eerste instantie dan ook aan deze partij om aan te geven welk niveau van zekerheid gewenst is. Een andere overweging van DNB om af te zien van richtlijnen op dit punt is dat de meerderheid van afwegingen in het kader van de oordeelsvorming eerder kwalitatief dan kwantitatief van aard zal zijn. Dit vraagt wel om een goede vastlegging van gemaakte keuzes en de overwegingen die hierbij een rol hebben gespeeld.

Het uitgangspunt is verder dat de IAD bij het beoordelen van het applicatiepakket werkt met haar methodiek voor het classificeren en wegen van bevindingen en het komen tot conclusies (ratings). DNB verwacht van de IAD inzage in haar ratingmethodiek en zal dit benchmarken met andere instellingen in het applicatieproces.

Indien de resultaten van deze benchmark of de invulling van de ratingmethodiek in de praktijk daartoe aanleiding geven, zal DNB in overleg treden met de IAD over eventuele aanpassingen in de gehanteerde methodiek bij de beoordeling.

d) Onderbouwing keuzes

De IAD krijgt een grote mate van vrijheid bij de inrichting en uitvoering van de werkzaamheden. Benadrukt wordt wat bovenstaand een paar keer is aangegeven: de wijze waarop keuzes zijn gemaakt en tot conclusies is gekomen dient transparant te zijn voor een derde partij. Dit betreft bijvoorbeeld de afweging hoe wordt gekomen tot de mate van diepgang van de beoordeling en de gemaakte selecties bij deelwaarnemingen.

4 Contacten met en oordeelsvorming DNB

Zoals uit het voorgaande blijkt heeft DNB niet voor ogen om in dit document in alle eventualiteiten te voorzien. Dit zou elke flexibiliteit bij de IAD wegnemen, de regelgeving is nog in beweging en het is bovendien onmogelijk om elke situatie vooraf te voorzien. Daarom zal er periodiek overleg plaatsvinden om de aanpak te bespreken en eventuele interpretatieverschillen en onvoorziene situaties voor het voetlicht te krijgen. De standpunten die DNB in deze contacten inneemt laten onverlet dat met wijzigende omstandigheden of nieuwe informatie DNB naderhand tot een ander oordeel kan komen. Als een instelling op belangrijke punten een formeel standpunt nodig heeft, dient zij dit ook op formele wijze bij DNB aan de orde te stellen.

DNB is voornemens om voor de beoordeling van het applicatiepakket te steunen op de werkzaamheden van de IAD. Het steunen op de IAD's zal niet onverkort gebeuren. DNB zal risicogebaseerd de werkzaamheden van de IAD's beoordelen en reviewen. Doel van DNB is de review werkzaamheden niet te cumuleren in de applicatiefase, maar waar mogelijk in overleg met de IAD al gedurende de pre-aplicatie reviews uit te voeren. De IAD stelt hiervoor haar dossiers ter beschikking.

DNB zal zich verder baseren op overige informatie over het interne model van de instelling die beschikbaar komt in de diverse gesprekken, on site reviews en resultaten uit benchmarks die zijn uitgevoerd.

5 Rapportage

De IAD rapporteert over haar werkzaamheden door middel van een mededeling, waarvoor in bijlage 1 een tekst is opgenomen. Daarnaast neemt de IAD haar bevindingen op in een vormvrij memorandum. In bijlage 2 is een handreiking opgenomen voor een mogelijke inhoudsopgave voor dit memorandum. Het staat een IAD vrij om dit verder uit te breiden.

Het memorandum geeft de IAD de mogelijkheid om naast de bevindingen ook aan te geven hoe zij tot weging van deze bevindingen is gekomen en welke afwegingen hierbij zijn gemaakt. Daarnaast wordt de IAD verzocht om per relevant onderdeel van het applicatiepakket (per subonderdeel⁴) een oordeel (score of rating volgens de eigen systematiek) te geven.

Andere zaken die in het memorandum naar voren kunnen komen zijn (niet limitatief):

- Een overzicht van de verrichte (deel)onderzoeken en uitkomsten (ratings)
- Een beschrijving van de (bedrijfs)onderdelen die (deels) buiten de oordeelsvorming zijn gelaten
- Belangrijkste openstaande punten met voorziene data van reparatie en/of tussentijdse mitigerende maatregelen

Verder kan de IAD, voorzover zij gesteund heeft op werkzaamheden van derde partijen, verwijzen naar de bevindingen en conclusies van deze derde partijen, mits het betreffende rapport voorkomt in het applicatiepakket of als bijlage bij het memorandum is gevoegd.

⁴ Dus bijvoorbeeld voor de subonderdelen J1 en J2 afzonderlijk.

Bijlage 1: Mededeling bij Audit Assurance bij Application Intern Model

Aan: Raad van Bestuur

Wij zijn nagegaan of het applicatiepakket behorende bij de aanvraag voor het gebruik van het interne model voor Solvency II door verzekeraar in te dienen bij De Nederlandsche Bank NV per, voldoet aan het Contents of Application document van DNB. De uitkomst van onze werkzaamheden is weergegeven in de hieronder opgenomen conclusie. De bevindingen die wij hebben opgedaan zijn opgenomen in een bijgevoegd memorandum.

Onze werkzaamheden zijn verricht in overeenstemming met de richtlijnen die De Nederlandsche Bank NV daarvoor heeft opgesteld en met de relevante Nederlandse auditing standaarden.

Conclusie:

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden zijn wij van mening dat het applicatiepakket *voldoende/onvoldoende* overeenstemt met het Contents of Application document van DNB. Alle benodigde informatie is opgenomen, de weergegeven informatie in het applicatiepakket is accuraat en alle materiële feiten en/of voor de beoordeling relevante gegevens zijn opgenomen.

Benadrukking van aangelegenheden (optioneel)

Beperkingen in de werkzaamheden

Onzekerheden

Onjuistheden die de aandacht behoeven

Overige bevindingen die voor DNB van belang zijn, eventueel met verwijzing naar bepaalde passages in het bijgevoegde memorandum

N.B. bovenstaande mag geen uitholling van de conclusie inhouden

Beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op het feit dat onze mededeling bij het applicatiepakket is bedoeld voor het management en de RvC van verzekeraar en niet geschikt is voor andere doeleinden. Onze mededeling, of delen daarvan, mogen daarom niet zonder onze schriftelijke toestemming vooraf, aan anderen ter beschikking worden gesteld. Wij gaan akkoord met verstrekking van onze mededeling aan de Nederlandsche Bank NV en eventuele buitenlandse toezichhouders die bij de beoordeling van het Interne Model van verzekeraar zijn betrokken.

Plaats.....

Datum.....

Namens de interne accountantsdienst verzekeraar

Naam.....

Functie.....

Handtekening.....

Bijlage: Memorandum met bevindingen

Bijlage 2: Voorstel voor inhoud Memorandum

1. Management samenvatting
2. Toelichting op de opdracht en de reikwijdte van de werkzaamheden
3. Toelichting op de gehanteerde methodiek / werkwijze (inclusief een overzicht van de belangrijkste partijen waarop men heeft gesteund)
4. Bevindingen en oordeel per relevant onderdeel (per letter of onderdeel hiervan) van het applicatiepakket (inclusief onderbouwing keuzes en conclusies)